

Daan's vuistregels voor het gebruiken van internetbronnen bij Kluwer's *Leidraad voor juridische auteurs*

Veel studenten komen in de problemen bij het hanteren van Kluwer's *Leidraad voor juridische auteurs*, met name bij het verwijzen naar internetbronnen. Daarom zijn hier de meest voorkomende verwijzingsvormen op een rij gezet. Wil je weten waarom bepaalde vormen worden gehanteerd, klik dan op de volgende link: <https://www.scribbr.nl/leidraad-voor-juridische-auteurs/literatuur-verwijzen-naar-internetbronnen/>. Wil je gewoon snel en efficiënt verwijzen naar digitale bronnen, dan is het nuttig om enkele uitgangspunten te hanteren:

- Voor het verwijzen naar tijdschriften, websites en online artikelen in de voetnoten kan worden volstaan met dezelfde manier notatiewijze die geldt voor gedrukte tijdschriften en artikelen. Gebruik dus in de voetnoten als eerste (1.) de achternaam van de auteur. Wanneer deze onbekend is, gebruik dan de naam van de organisatie of website. Deze wordt gevolgd door (2.) de laatste bewerkingsdatum of het jaartal van publicatie (wanneer het artikel daarna niet langer is bewerkt). Na het jaartal volgt (3.) een punt of komma, waarna eventueel (4.) het paginanummer ("p.") ook wordt vermeld. Een voorbeeld van een voetnoot waarin wordt verwezen naar een online vindplaats van een gedrukte publicatie:

¹ CBS 2014, p. 72.

In de literatuurlijst kan het jaartal van publicatie gewoon worden vermeld na de titel en voor de datum waarop de bron is geraadpleegd. In de literatuurlijst ziet deze verwijzing er als volgt uit:

CBS, 'Jaarrapport Integratie 2014', 2014, geraadpleegd op 14 september 2015, op: <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2014/47/jaarrapport-integratie-2014>.

- Wanneer het documenten op een website betreft die ook in gedrukte vorm zijn uitgegeven, verwijst dan naar de papieren bron, niet naar de website. Dit geldt zowel voor de voetnoot als voor de eindnoot. Voor ongedrukte artikelen en boeken geldt dat deze altijd dienen te worden opgenomen in de literatuurlijst, waar websites, wetten en sommige overheidsstukken alleen opgenomen worden in de voetnoot. Soms is het onmogelijk om te controleren of een bron ook daadwerkelijk gepubliceerd is en mag men ervan uitgaan dat deze alleen online gepubliceerd is. Een vermelding naar de online vindplaats is dan noodzakelijk. Een voorbeeld van een bron die (waarschijnlijk) alleen op het internet te vinden is:

² Bennigsen & van Kleef-Ruigrok 2014, p. 2.

In de literatuurlijst ziet deze verwijzing er als volgt uit:

I. Bennigsen & L.D. van Kleef-Ruigrok, 'Verwijzen naar digitale bronnen: Aanvulling op de *Leidraad voor juridische auteurs* 2013', 27 januari 2014, geraadpleegd op 18 mei 2016, op: <http://uba.uva.nl/binaries/content/assets/subsites/bibliotheek/rechtsgeleerdheid/verwijzen-naar-digitale-bronnen-aanvulling-leidraad-2014-1.pdf?2809824017325>.

- Het is belangrijk om bij online publicaties in de literatuurlijst zowel de publicatie- of bijwerkdatum te vermelden als de datum waarop deze online is geraadpleegd. Het is mogelijk
-

om te verwijzen naar de website, vervolgens naar de publicatiedatum en erna (tussen haakjes) naar de raadpleegdatum. Dat ziet er bijvoorbeeld zo uit:

Ministerie van defensie, *Rapport commissie integriteitszorg*, 27 oktober 2011, te vinden op: www.rijksoverheid.nl (laatst geraadpleegd op 14 januari 2013).

- Wanneer je naar een volledige website verwijst, gebruik dan de enkel de URL in de voetnoot. De website hoort niet thuis in de literatuurlijst wanneer deze niet naar een specifieke pagina, content of artikel verwijst. Is de informatie minder algemeen, neem deze dan wel op in de literatuurlijst en verwijs (wanneer mogelijk) naar auteur, titel etc. Een voorbeeld van een voetnoot die verwijst naar een website:

³ <https://www.scribbr.nl>.

- Officiële wet- en regelgeving, jurisprudentie en kamerstukken horen niet in de literatuurlijst thuis en dienen alleen in de voetnoot te worden vermeld. Beleidsnota's en adviezen die betrekking hebben op kamerstukken dienen *wel* te worden opgenomen in de literatuurlijst. Een vermelding van jurisprudentie in de voetnoot is afdoende, waarbij de digitale vindplaats dient te worden opgenomen wanneer de uitspraak op Rechtspraak.nl is gepubliceerd. In dit geval dienen instantienaam, plaatsnaam en datum (maand voluit) te worden weergegeven. Daarna volgt na een komma de aanduiding 'LJN' gevolgd door het LJ-nummer, waarna uiteraard een punt volgt. Een verwijzing naar jurisprudentie gepubliceerd op Rechtspraak.nl komt er dan zo uit te zien:

⁴ HR 18 januari 2008, LJN BB3210.

Tegenwoordig is een verwijzing naar de European Case Law Identifier (ECLI) afdoende. Dit is namelijk een uniek identificatienummer, waardoor online vindplaatsen (bijvoorbeeld Rechtspraak.nl) niet langer hoeven te worden vermeld. De vorm van jurisprudentieverwijzingen in voetnoten blijft 1. Instantie; 2. plaats (tenzij de instantie uniek is); 3. de eventuele verbijzondering van de instantie tussen haakjes, bijvoorbeeld een specifieke kamer, voorzieningenrechter of zittingsplaats; 4. datum (voluit) gevolgd door een komma, waarna 5. de European Case Law Identifier (ECLI) volgt. Sluit af met een punt. Twee voorbeelden van jurisprudentieverwijzingen in een voetnoot met een European Case Law Identifier:

⁵ HR 18 januari 2008, ECLI:NL:HR:2008:BB3210.

⁶ Hof Amsterdam (OK) 8 december 2006, ECLI:NL:GHAMS:2006:AZ4007.
